

Sverige behöver en bred skatteöversyn

– några viktiga skattepolitiska områden

Författare: Torbjörn Hållö, LO-ekonom.

Enheten för ekonomisk politik och arbetsmarknad

Förord.....	3
Inledning	4
1: Välfärdens finansiering ska tryggas.....	7
2: Näringslivets villkor ska vara generella.....	9
3: Den ekonomiska politiken ska vara rättvis och rationell.....	11
4: En samlad strategi för miljöbeskattning bör formuleras.....	15
5: Internationaliseringen kräver ökat samarbete på skatteområdet.....	17
Avslutande ord	20

Förord

Sverige behöver ett stabilt och rationellt skattesystem. Idag finns det växande brister i det svenska skattesystemet samtidigt som nya utmaningar behöver adresseras. Det framstår som allt mer tydligt att Sverige behöver en bred skatteöversyn.

Det är enligt LO-ekonomernas bedömning viktigt att olika samhällsaktörer deklarerar sina ståndpunkter om hur skattesystemet bör utvecklas. På så sätt kan åsikter och kunskaper brytas i det offentliga samtalet. En informerad samhällsdebatt om skatter ökar möjligheterna att finna breda hållbara lösningar på skatteområdet.

LO-ekonomerna vill med denna rapport tydliggöra några av våra prioriteringar inför en ny samlad skatteöversyn. I rapporten betonas att likformighet är en central princip.

Rapporten hävdar att välfärdens finansiering måste vara huvudmålet för skattesystemet. I rapporten pekas på behovet av att adressera flera centrala frågor däribland; ineffektiva skatteundantag, växande inkomstklyftor, finanssektorns underbeskattning och den internationella skattekonkurrensen.

Rapporten gör inte anspråk på att täcka alla delar i skattepolitiken, utan är ett försök att stimulera en samhällsdebatt om Sveriges skatter.

Rapporten kommer under de kommande åren att följas av andra aktiviteter från LO-ekonomerna för att belysa behovet av en bred svensk skatteöversyn.

Ola Pettersson

LOs chefsekonom

Inledning

För drygt 20 år sedan genomfördes en omfattande skattereform i Sverige. Reformen byggde på principer om ökad likformighet och neutralitet. Skattesatserna för kapital och arbetsinkomster sänktes kraftigt samtidigt som skattebaserna breddades. Progressiviteten i beskattningen av kapital avskaffades och skildes från beskattningen av inkomst av tjänst, så kallad dualbeskattning. Förmåner som tidigare hade varit skattebefriade blev föremål för beskattning. En enhetlig momsats på varor och tjänster antogs. Skattereformen främjade sparande och fördrade lån.¹

Likformigheten är en metod för att skattesystemet i så liten utsträckning som möjligt ska påverka individers, hushålls eller företags beteende, samtidigt som det möjliggör en enklare struktur som i sin tur skapar förutsättningar för legitimitet bland skattebetalarna. När alla former av inkomst och konsumtion beskattas med generella likformiga skattesatser stärks den horisontella rättvisan, det vill säga att skattebetalare med samma betalningsförmåga betalar samma skatt. Med likformig beskattning av breda skattebaser stärks också den vertikala rättvisan, det vill säga att skattebetalare med större betalningsförmåga betalar mer än den med lägre förmåga, t.ex. genom att förmåner görs fullt skattepliktiga.

Likformighet är således en metod som är samhällsekonomisk effektiv, ger låga administrativa kostnader och kan bidra till att nå bra fördelningseffekter.

Under de 20 år som har gått sedan den förra skattereformen har ett stort antal avsteg gjorts från de ursprungliga principerna om likformighet och neutralitet. Ett sådant exempel är att momsen inte längre är enhetlig. Ett annat exempel är att investeringar i fastigheter idag beskattas mildare än andra kapitalinvesteringar.²

LO-ekonomerna menar att det saknas anledning att gå ifrån den grundläggande struktur som etablerades i och med skattereformen. Tvärtom har den gamla skattereformens inriktning mot likformighet god förankring i ekonomisk forskningen.

Idag är det mer än 20 år sedan den senaste skattereformen genomfördes. Det finns nu ett växande behov av en samlad ny bred skatteöversyn, som tar hänsyn till bl.a. den fördjupade europeiska integrationen, växande samhällsklyftor, miljöhot och den demografiska utmaningen.

Det som politiskt möjliggjorde den gamla skattereformen var att man i arbetet inriktade sig på skatteförändringar i form av paket. Reformen föregicks av ett omfattande

---

1 1990/91 skattereform innebar bl.a. full skatteplikt för naturaförmåner, sänkt marginalskatt för en majoritet av skattebetalarna, en enhetlig skatt om 30 procent infördes för kapitalinkomster, minskade avdragsmöjligheter för lån och bolagsskatten sänktes från 57 till 30 procent. Totalt genomfördes sänkta skatter och breddade skattebaser om motsvarande sex procentenheter av BNP.

2 Småhus är särskilt gynnade i skattesystemet bl.a. på grund av ROT-avdraget som inte tillfaller hyresfastigheter samt att småhusägare har möjligheter att göra ränteavdrag till skillnad från bostadsrättsföreningar.

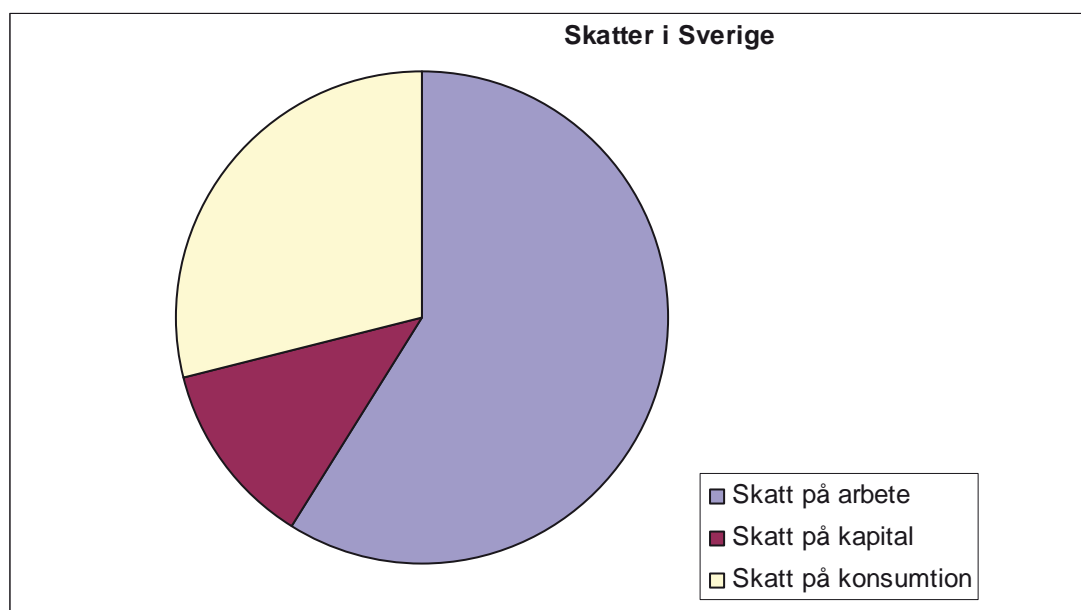
utredningsarbete. Vi menar att arbetet med en ny skattereform även denna gång måste få ta tid och präglas av gedigna utredningar och ett brett parlamentariskt arbete.

Den mest realistiska vägen framåt vore sannolikt att regering och riksdag initierar ett utredningsarbete och förankringsarbete som får pågå in på början av nästa riksdagsmandatperiod.

En översyn av det svenska skattesystemet bör föras så att fler aktörer blir beredda att ta ansvar för helheten. Arbetsmarknadens parter måste tidigt involveras. Löntagarkollektivet är inte vinnare på sär lösningar utan på helhetslösningar.

En eventuellt ny skattereform behöver ett brett partipolitiskt stöd. En reform som är välförankrad har ett stort värde då det skapar trygghet hos löntagare, kapitalägare och företagare om framtida spelregler. F.d. Finansminister Kjell-Olof Feldt har uttryckt det på följande sätt ”om syftet med skattereformer är att förstärka landets konkurrenskraft [...] är tilltron till skattesystemets stabilitet och rättssäkerhet väl så viktig som skatteuttagets storlek och nivån för enskilda skattesatser.”³

Diagram 1

Källa: BP 2012, bilaga 1

LO-ekonomerna anser att de principer om likformighet som var vägledande inför skattereformen i början på 1990-talet fortfarande är centrala och relevanta. Men det är viktigt att se att en ny bred skatteöversyn behöver möta **dagens** utmaningar och problem.

³ Citatet är hämtat från Kjell-Olof Feldts underlagsrapport (nr 27) till Globaliseringsrådet

LO-ekonomerna belyser i denna korta rapport några av de centrala områden som en ny skattereform behöver beakta och svara emot.

- Välfärdens finansiering ska tryggas
- Näringslivets villkor ska vara generella
- Den ekonomiska politiken ska vara rättvis och rationell
- En samlad strategi för miljöbeskattning bör formis
- Internationaliseringen kräver ökat samarbete på skatteområdet

1: Välfärdens finansiering ska tryggas

Målet med skatteuttaget är främst att finansiera offentlig välfärd. LO-ekonomerna menar att det är svårt att kombinera detta övergripande mål med andra delmål, såsom exempelvis att öka sysselsättningen.

Välfärden kommer att kosta allt mer, inte minst på grund av att andelen äldre ökar. Även den påbörjade politiska debatten om det svenska pensionssystemets brister kan leda fram till att ökade offentligt finansiella åtaganden blir nödvändiga.

LO-ekonomerna menar att finansieringen av den framtida välfärden i första ledet ska ske genom att vi hävdar den fulla sysselsättningen. Men skatterna kan behöva höjas.

Vår utgångspunkt är att eventuella skattehöjningar ska vara så små som möjligt. Sverige har redan idag – i en internationell jämförelse - höga skatter.⁴ Dock överskattas den svenska skattenivån i internationella jämförelser bland annat på grund av att:

- Sverige över en konjunkturcykel har överskott i det finansiella sparande
- Sociala transfereringar i Sverige beskattas, tillskillnad från många andra länder
- Den svenska välfärdsmodellen är generell, vilket innebär att den är effektiv och kommer alla till del

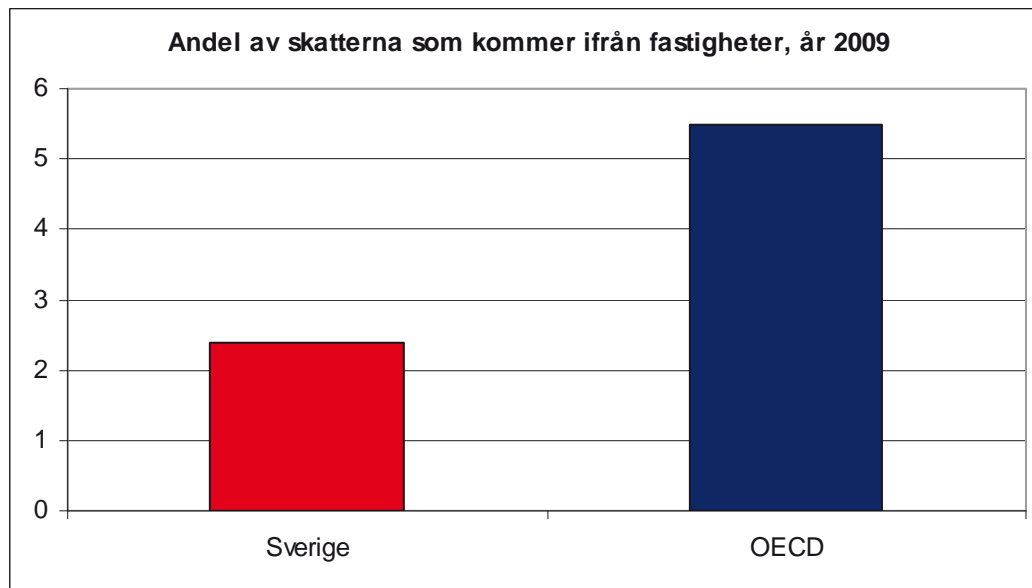
Det är viktigt att använda effektiva skattebaser på ett rationellt sätt. Om staten underlåter att använda de mest effektiva skattebaserna kommer definitionsmässigt - vid ett givet skattetryck - beskattningen av andra och mindre effektiva skattebaser behöva tas i anspråk.

LO-ekonomerna menar att en viktig del i en skatteöversyn är att bättre utnyttja den stabila skattebas som fastigheter utgör. Ekonomisk teori är tydlig med att fastighetsbeskattning har små snedvridande effekter. Fastigheter som bas är underutnyttjad i Sverige jämfört med andra länder.

---

⁴ Det är också noterbart att Sverige, enligt en undersökning från KPMG, har en lägre effektiv samlad inkomstskatt för en löntagare med 100 000 US\$ än cirka 15 andra europeiska länder.

Diagram 2

Källa: OECD "Revenue Statistics", baserat på år 2009

Det är viktigt att det samlade skattesystemet utformas på ett sätt så att det relativt enkelt går att höja eller sänka skattenivån utan att skattesystemet funktion kraftigt förändras. På detta sätt ökar medborgarnas möjlighet att i politiska val välja nivån på välfärdsambitionerna och nivån på skatterna.

2: Näringslivets villkor ska vara generella

LO-ekonomernas syn är att företagande inom alla sektorer – industrin såväl som tjänstesektorn - måste bära sina egna kostnader. Samhället bör inte gynna vissa enskilda branscher med hjälp av skattesubventioner. Vi bejakar en strukturomvandling som gör att branscher och företag som inte bär sina egna kostnader rationaliseras bort.

LO-ekonomerna menar att den ekonomiska politiken ska formas så att strukturomvandling underlättas. Men skattesystemet ska inte användas för att förstärka eller motverka strukturomvandlingen i näringslivet.

Skattesystemet bör vara så format att det är neutralt. LO-ekonomerna anser att politiken ska sträva efter att hålla skattekilarna så låga som möjligt inom hela ekonomin.

Idag finns det nedsättningar av arbetsgivaravgiften beroende var i Sverige du bor, hur gammal du är och om du eventuellt har varit arbetslös tidigare. På momsområdet finns undantag samt speciella moms-nedsättningar för allt från böcker till skidliftar. Permanenta skatteavdrag har införts för tjänster inom ROT och RUT-branscherna.

Ett ofta anfört argument för ROT och RUT-avdrag är att de minskar svartjobben. Sådana effekter kan finnas. Men sambandet är komplext. En rapport från Institutet för framtidsstudier ”*Bland Rolexklockor och smutsiga trosor: om skattereduktioner och segmentering på den svenska hushållstjänstemarknaden*” visar att RUT-avdraget inte pressat bort de svarta jobben och visar på en fortsatt konkurrens från informella aktörer.

Flera av besluten om selektiva nedsättningar har utformats utifrån idén om optimal beskattning. Det vill säga att skattesatsen ska spegla en vara eller tjänsts priselasticitet, helt enkelt hur känslig konsumtionen av en vara/tjänst är för en prisförändring. Att utforma skattenivåer för enskilda varor eller tjänster utifrån idén om optimal beskattning innebär dock ett flertal problem, mest uppenbart är att det inte är möjligt att i praktiken definiera den exakta elasticiteten till varje enskild vara/tjänst.
5 6

Mervärdesskattesatsutredningen (2005:27) kom till slutsatsen att momsuttaget bör ske med endast en momssats, dvs. enligt principen om likformig beskattning. Samma slutsats kom Peter Birch Sørensen fram till i sitt ett utredningsuppdrag från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO). Sørensen menar att en enhetlig

---

5 Det största problemet är att beräkna varornas inbördes priskänsligheter (korspriselastisiteter), dvs. hur känslig är efterfrågan på t.ex. teaterbesök och bilinköp av att priset på exempelvis restaurangbesök blir lägre.

6 Optimal beskattning uppfyller i teorin kravet på ekonomisk effektivitet i skattesystemet. Men optimal beskattning är inte (ens i teorin) fördelningspolitiskt effektivt då skatten sänks för områden utan hänsyn till vilka grupper som gynnas.

moms skulle förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten med flera miljarder kronor.

De omfattande nedsättningarna av moms, socialavgifter osv. är dyra och har små om några effekter på den samlade sysselsättningen. Nedsättningarna skapar däremot stora gränsdragningsproblem – ibland av närmast parodisk karaktär – så som när trädbeskrningen inte ger rätt till skattebidrag men däremot gräsklippning.⁷ Det är knappast en överdrift att påstå att idag har särintresset vunnit på bekostnad av allmänintresset.

LO-ekonomerna menar att den myriad av nedsättningar, undantag och skattebidrag som subventionerar viss konsumtion på bekostnad av annan konsumtion ska avskaffas.

Exempel på nedsättning/reduktion	<i>miljarder kronor</i>
HUS-avdrag (ROT & RUT)	11,85
Gåvor till ideell verksamhet	0,26
Sjöfartsstöd	1,93
Nedsatta arbetsgivaravgifter	21,10
Egenavgifter, generell nedsättning	1,69
Egenavgifter, regional nedsättning	0,09
Nystartjobb - nedsatt arbetsgivaravgift	6,79

Källa: BP2012

Under de senaste åren har det förts en debatt som byggt på premissen att tjänstesektorn har missgynnats av skattesystemet. Denna debatt är sannolikt en bidragande förklaring till att den borgerliga regeringen genomfört olika former av skattelättnader för utvalda branscher. De selektiva skattesänkningarna till branscher inom tjänstesektorn är mycket kostsamma.

Om nedsättningarna av socialavgifterna för unga⁸, ROT-avdraget och momssänkningen på restauranger avskaffades skulle det **exempelvis** göra det möjligt att genomföra en allmän nedsättning av arbetsgivaravgifterna med flera procentenheter.

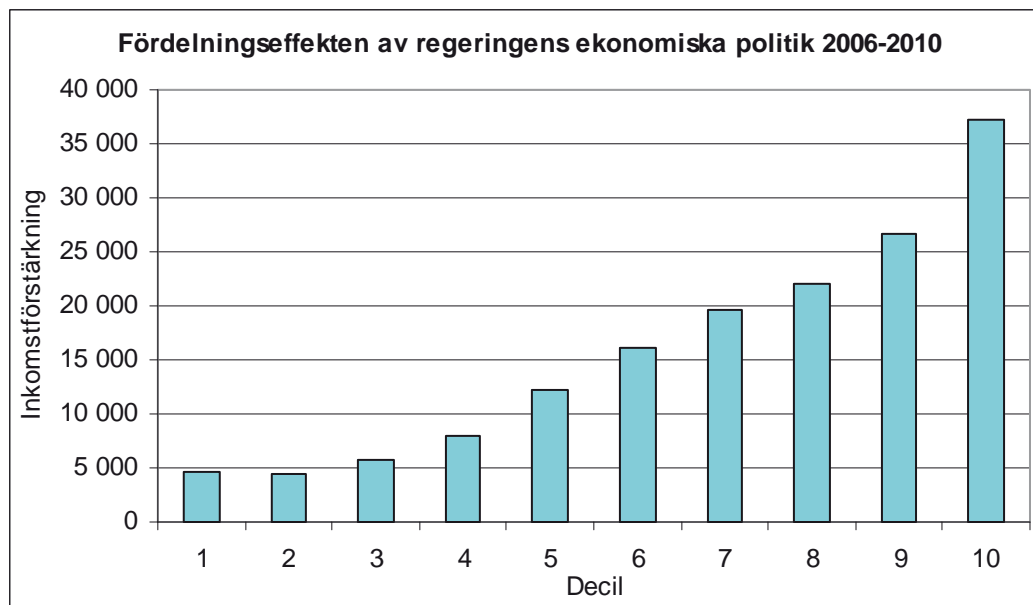
⁷ Enligt den sammanställningen som Skatteverket redovisar på verkets hemsida

⁸ Regeringen avsåg från början att sänka momsen på vissa typer av tjänster. Men efter att detta inte visade sig vara praktiskt genomförbart (bl.a på grund av EU-rättsliga invändningar) så valde man att istället gå fram med en halvering av socialavgifterna för unga.

3: Den ekonomiska politiken ska vara rättvis och rationell

LO-ekonomernas syn är att inkomst och förmögenhetsskillnaderna i samhället ska vara små. Klyftorna i Sverige har vuxit sedan början på 1990-talet. Under de senaste åren har den förda ekonomiska politiken aktivt bidragit till att öka klyftorna⁹.

Diagram 3

Källa: Riksdagens utredningstjänst

LO-ekonomerna anser att ekonomisk omfördelning främst bör uppnås genom ett omfattande generöst välfärdssystem som värnar allas lika tillgång till god offentlig service och sociala försäkringar. Länder med högre skattekvot och som spenderar mer resurser på välfärdssystemen tenderar att ha en jämnare inkomstfördelning än länder med mer begränsade välfärdssystem. Höga skatter skapar helt enkelt förutsättningar för mindre klyftor.

LO-ekonomerna anser inte att den generella lösningen på ojämn inkomst- och förmögenhetsfördelning i samhället är en ökad progressivitet i skattesystemet. Men på några områden bör en bättre balans uppnås.

LO-ekonomerna menar exempelvis att någon form av arvsskatt är eftersträvansvärd. En sådan skatt dämpar de ärvda klyftorna i samhället. Idag tillhör Sverige en minoritet av länder inom EU som helt saknar beskattning vid arvskiftet.¹⁰ En arvsskatt behöver kombineras med en gåvoskatt.

⁹ Se t.ex. Sebastian de Toro och Torbjörn Hållö DN-debatt 2011-02-15 "M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare"

¹⁰ 18 av 27 EU-länder har någon form av arvsskatt. Källa: Copenhagen Economists "Study on inheritance taxes in EU member states and possible mechanisms to resolve problems of double inheritance taxation in the EU"

Ett annat område som är viktigt för att öka det svenska skattesystemets effektivitet och rättvisa är att fastighetsbeskattning görs effektiv. Beskattningen av fastigheter bör präglas av likformighet relativt andra kapitalinvesteringar. LO-ekonomerna anser att en fastighetsskatt ska införas som bygger på fastighetens värde. Idag har fastighetsskatten (den så kallade "fastighetsavgiften") ett tak som gör att enkla villor och radhus proportionellt beskattas hårdare än exklusiva villor.

LO-ekonomerna menar att skattesystemet ska formars så att skatterna påverkar människors beteende i så liten utsträckning som möjligt. En central del i detta är att skattesystemet bör utformas så att människor inte avstår från att arbeta eller från att gå upp i arbetstid. Det ska helt enkelt löna sig att arbeta.

Men insatser för ökade drivkrafter för arbete måste göras med en förståelse för den svenska generella välfärdsmodellen. När den borgerliga regeringen försämrar inkomstskyddet i socialförsäkringarna så försvagas kopplingen mellan arbete och trygghet. På samma sätt försämrar drivkrafterna till arbete när avgiften för medlemskap i a-kassan höjdes mycket kraftigt, avgiftshöjningen blir till en extra skatt på att börja arbeta.

Jobbskatteavdraget har varit i centrum för den politiska debatten i Sverige under de senaste åren. Avdraget, som egentligen är en skattereduktion, har utgjort regeringens huvudstrategi för att öka sysselsättningen.

Jobbskatteavdraget har en konstruktion som innehåller flera orättvisa komponenter, bland annat bidrar jobbskatteavdraget till att urholka värdet av de sociala försäkringarna och intjänad pension. Finansieringen av jobbskatteavdraget har varit orättvis. När det första så kallade steget genomfördes år 2007 tvingades LO-arbetare i betydligt större utsträckning än tjänstemännen att betala för sina egna skattesänkningar genom avgifts- och skattehöjningar. Fortfarande idag betalar exempelvis en kock cirka 4 gånger mer än högre tjänsteman i avgift till a-kassan.¹¹

LO-ekonomernas bedömning är att jobbskatteavdraget inte har någon större effekt på den intensiva marginalen, det vill säga arbetstiden för dem som redan är i arbete.

Även om man skulle bortse från de uppenbara orättvisorna med jobbskatteavdragets konstruktion, så kan inte skattereduktionen motiveras utifrån ett sysselsättningsperspektiv.

För den grupp av löntagare som har en lön på under cirka 28 000 kronor i månaden är det oklart om arbetsutbudet ökar eller minskar. Det beror på vilken effekt som är

---

¹¹ Akademikerna har idag en avgift om 90 kronor, tjänstemännen i Unionen betalar 162 kronor medan medlemmar i Hotell och Restaurangfacket betalar 360 kronor. Källa: Iaf.se

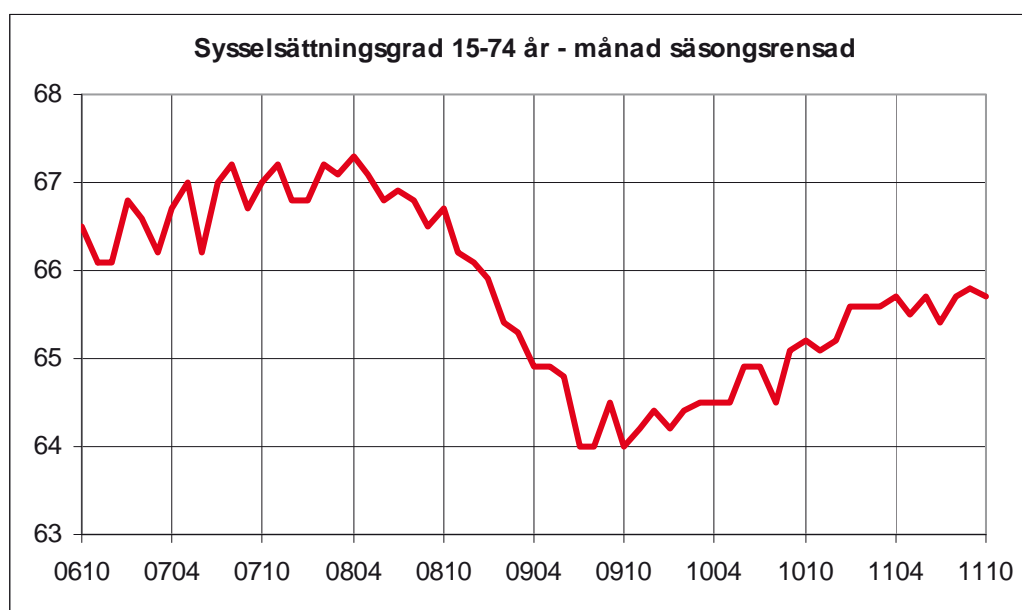
starkast: att man får mer betalt av en extra timmes arbete (substitutionseffekt) eller att man får mer betalt utan att jobba mer (inkomsteffekt).

Jobbskatteavdraget bidrar sannolikt till att minska arbetskraftsutbudet bland grupper med en inkomst över cirka 28 000 kronor, eftersom dessa löntagare redan har maximalt jobbskatteavdrag och därmed får mer betalt utan att jobba mer. Det betyder att för denna inkomstgrupp finns en inkomsteffekt men ingen substitutionseffekt.

För de som inte arbetar finns enbart en substitutionseffekt. Jobbskatteavdraget bidrar sannolikt till att öka arbetskraftsutbudet för dem som inte arbetar alls. Men effekten ser olika ut mellan olika grupper. Enligt beräkningar är det tydligt att avdraget är mest effektivt för de grupper som verkligen gör ett aktivt val mellan att arbeta och inte arbeta, så som hemmafruar och andra grupper som saknar beskattningsbar inkomst.¹²

Det kan också konstateras att sysselsättningsutvecklingen i Sverige under den period avdraget införts och byggts ut har varit mycket blygsam.

Diagram 4

Källa: SCB, sysselsättningsgrad

LO-ekonomernas principiella uppfattning är att inkomstbeskattningen bör präglas av enhetlighet. Olika typer av förvärvsinkomster ska beskattas lika. En enhetlig inkomstskatt kan uppnås om jobbskatteavdraget omvandlas till ett allmänt grundavdrag som tillfaller alla inkomsttagare med någon typ av förvärvsinkomst, även pension, a-kassersättning eller sjukpenning.

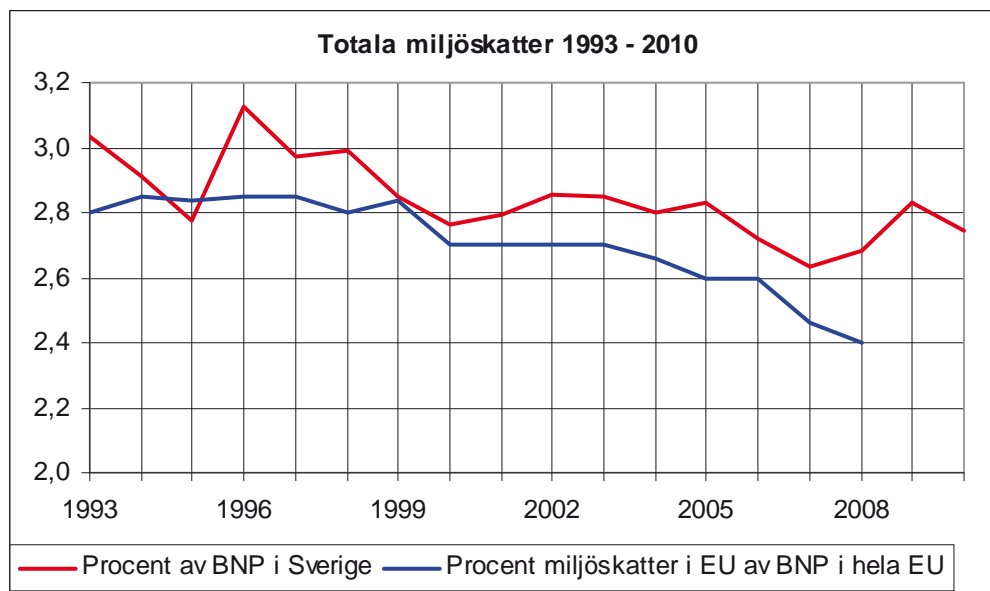
¹² Se beräkningar i LO-rapporten "Jobbskatteavdraget, ger ett generellt förvärvsavdrag valuta för pengarna"

Ett allmänt grundavdrag skulle ha samma effekt på arbetsutbudet som ett jobbskatteavdrag för de grupper som idag saknar inkomst. Beräkningar visar att jobbskatteavdraget har störst effekt på de inkomstgrupper som helt saknar inkomst. Att avskaffa jobbskatteavdraget och ersätta avdraget med ett höjt grundavdrag har alltså ingen negativ effekt på arbetsutbudet för den grupp som idag saknar inkomst.

4: En samlad strategi för miljöbeskattning bör formars

Inom miljöbeskattningen har stora förändringar inträffat sedan den förra skattereformen. Idag har Sverige en koldioxidsskatt som är en central del i den politiska styrningen för att nå miljöpolitiska mål.

Diagram 5

Källa: SCB

LO-ekonomerna menar att miljöbeskattningen är ett område där beskattningen bör präglas av **en annan princip** än för övriga skattesystemet.

LO-ekonomerna anser att beskattningen på miljöområdet ska vila på principen att negativa externa effekter ska internaliseras, detta kan närmast beskrivas som en optimal beskattning. Det betyder att den som orsakar miljökostnader också ska betala för skadorna. Detta blir således ett incitament att hålla nere aktiviteter som är skadliga för miljön.

Under många år präglades den politiska diskussionen kring miljöbeskattningen av idén om så kallad "grön skatteväxling". Där är tanken att sänka skatten på arbete och istället öka beskattningen av skattebasen som har en negativ miljöpåverkan.

LO-ekonomerna menar att idén om grön skatteväxling kan vara användbar på kort sikt. Men som långsiktig strategi fungerar inte grön skatteväxlingen, eftersom det inte är långsiktigt möjligt att växla från en permanent skattebas (arbete) till en skattebas som man vill avveckla (utsläpp).

Koldioxidsskatten har varit ett effektivt och rationellt sätt att internalisera externa effekter. Koldioxidbeskattningen bör ha så få undantag som möjligt. Det är

exempelvis angeläget att flygbränsle beskattas hårdare än vad som idag är fallet, för att klara det behövs sannolikt en europeisk överenskommelse.

Vår bedömning är att det kommer att behövas ökade verktyg för att internalisera de kostnader som person- och varustransporter orsakar i form av nedsmutsning, oljud, trängsel och trafikolyckor, genom ökad användning av skatter på faktiska transporter så som trängselskatter och kilometerskatter.

Brister i infrastrukturen kan sannolikt inte enbart lösas med nyinvesteringar. Det behövs också insatser för en mer rationell användning av befintlig infrastruktur där den som sliter mycket på infrastrukturen och orsakar miljökostnader också bidrar till att betala för slitaget.

Sverige har redan infört en skatt på transporter som åker in och ut ifrån Stockholms innerstad. Det finns även globalt en trend för ökad användning av skatter som styr hur befintlig infrastruktur används. I exempelvis vårt grannland Finland finns det diskussioner om ett system med vägavgifter där avgifterna ska kunna tas ut av alla motorfordon som rör sig på finländska vägar, baserat på satellitövervakning.

5: Internationaliseringen kräver ökat samarbete på skatteområdet

Sedan den senaste skattereformen genomfördes har internationaliseringen av Sveriges ekonomi ökat påtagligt. Sverige har blivit medlem av Europeiska Unionen samtidigt som integrationen inom EU har varit mycket kraftig. Den elektroniska handeln har vuxit fram. Nya länder och regioner växer sig starka och konkurrerar med Sverige om kapital, investeringar och arbetskraft. Det är uppenbart att Sveriges möjligheter att beskatta rörliga skattebaser har försvårats under de senaste 20 åren.

Finanskrisen hösten 2008 och den nu aktuella statsfinansiella krisen i Europa visar hur starkt sammankopplade nationella ekonomier är sinsemellan. Finanskrisen har visat på behovet av ett fördjupat internationellt samarbete för att minska risktagandet inom finanssektorn.

LO-ekonomerna menar att övervakning och reglering av finanssektorn behöver en stark europeisk federal nivå. Finanssektorn måste möta avgifter och skatter som internalisera de risker som sektorn utsätter samhällsekonomin för. Denna typ av skatter och avgifter sätts bäst på internationell nivå.

Vi ser ett särskilt behov av europeiska avgifter och skatter som främjar bankernas incitament att ha en hög kapitaltäckning. Det kan exempelvis handla om att vidga det system Sverige har infört med stabilitetsavgifter till hela Europa, men även om att momsbelägga den finansiella sektorn.

Idag är finansiella tjänster momsbefriade vilket bidrar till att finanssektorn är underbeskattad. LO-ekonomerna anser att finanssektorn bör ha en likformig beskattning och betala moms. På grund av tekniska problem kan en momsbeläggning eventuellt ske som en schablonskatt som motsvarar en momsbeläggning av finansiella tjänster.¹³

Idag finns ett förslag från EU-kommissionen om att en transaktionsskatt ska införas. Det innebär att en låg skatt ska tas ut varje gång en finansiell transaktion genomförs, exempelvis vid ett köp av en aktiepost. Transaktionsskatten motiveras i den allmänna debatten både som ett sätt för att dämpa antalet transaktioner och utifrån fiskala motiv.

LO-ekonomerna anser inte att det är klarlagt att en skatt på transaktioner skulle skapa större finansiell stabilitet. Däremot är det rimligt att öka beskattningen av den finansiella sektorn och då är skatt på finansiella transaktioner en intressant möjlighet. Men för att en sådan skatt ska bli framgångsrik bör länder även utanför EU införa en sådan skatt.

---

¹³ Förslag om en moms på finansiella tjänster har föreslagits av brittiska "Mirrlees Review", den norska Finanskriseriskommittén och är en faktor bakom EU-kommissionens förslag om en transaktionsskatt.

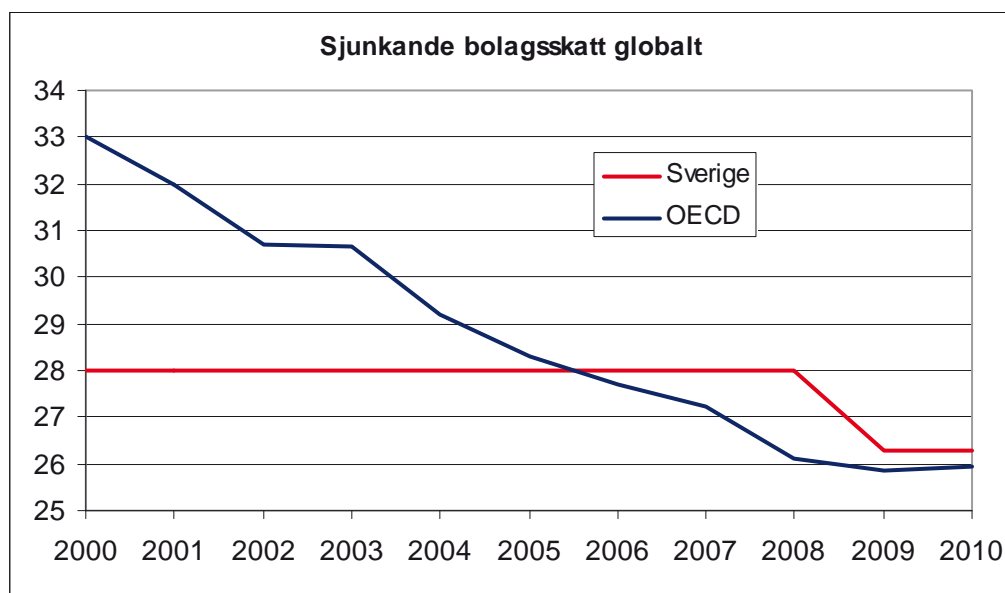
En av de bärande idéerna i EU är att skapa lika konkurrens mellan medlemsländerna. Men än är vi inte där. Ett exempel är skattepolitiken på områden med så kallade rörliga skattebaser. Företagsskatten, skatterna på sparande och miljö varierar kraftigt mellan medlemsländerna. Genom att sänka alla eller vissa av dessa skatter kan de länder som vill locka till sig företag och investeringar. Det är motsatsen till rättvis konkurrens.

LO-ekonomerna ser behov av ökad skatteharmonisering inom Europa. Det behövs ett gemensamt europeiskt samarbete för att sätta stopp för osund skattekonkurrens. Vi vill se ordentliga miniminivåer på skatter som internaliserar negativa miljöeffekter, såsom skatt på koldioxid.

Även bolagsskatten behöver ökad harmonisering. Bolagsskatten är en skatt där det sker en kontinuerlig press nedåt på skattenivåer. Ett land som Irland har försökt bygga internationell konkurrenskraft genom att erbjuda en mycket fördelaktig bolagsskatt.

Idag pågår ett arbete för att harmonisera hur bolagsskatten beräknas i Europa. Detta är ett bra första steg. Men arbetet för att harmonisera hur man beräknar underlaget för bolagsskatt bör kompletteras med miniminivåer på bolagsskattesatsen. Med miniminivåer dämpas den osunda skattekonkurrensen. Även på andra skatteområden kan det vara nödvändigt med att öka användning av miniminivåer, inte minst inom miljöområdet.

Diagram 6

Källa: KPMG's Corporate and Indirect Tax Survey 2010¹⁴

¹⁴ Notera att skattesatsen bara är en av flera viktiga faktorer. Sveriges bolagsskattesats ska också främst jämföras med liknanden ekonomier som den svenska

Det är dock viktigt att påpeka att LO-ekonomerna anser att intäkterna från olika skatter även fortsatt ska tillfalla respektive stat. EU ska inte få egen beskattningsrätt.

EU-samarbetet har under de senaste åren tagit flera viktiga steg för att minska möjligheterna till skattefusk och skatteundandragande. Ett sådant exempel är det så kallade sparandedirektivet som bidragit till att begränsa möjligheterna till skatteundandragande för svenskar som placerar pengar i andra EU-länder. LO-ekonomerna anser att arbetet inom EU för att förhindra skatteundandragande ska fördjupas.

Avslutande ord

LO-ekonomerna vill med denna korta rapport peka på några av de områden som vi ser som centrala inom ramen för en bred skatteöversyn. Rapporten gör inte anspråk på att vara en heltäckande genomgång av skattesystemet, utan pekar på några centrala områden i en samlad ekonomisk politik byggd på rationalitet och rättvisa. Riksdag och regering bör påbörja ett arbete med att brett se över det svenska skattesystemet. Arbetsmarknadens parter bör på ett tidigt stadium involveras i arbetet.

Sverige tjänar på ett välfungerande skattesystem som har ett brett politiskt stöd.

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida eller
beställas från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

Januari 2012
ISBN 978-91-566-2740-8
www.lo.se

FOTO: Lars Forsstedt